

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 68, 597, 332, 695

Čtení: L 7, 36 – 50

Text: Mt 18, 23 – 35

"S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků. Když začal účtovat, přivedli mu jednoho, který byl dlužen mnoho tisíc hrřiven. Protože mu je nemohl vrátit, rozkázal ho pán prodat i s ženou a dětmi a se vším, co měl, a nabradit ztrátu. Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenu prosil: 'Měj se mnou strpení a všechno ti vrátím!' Pán se ustrnul na oním služebníkem, propustil ho a dluh mu odpustil. Sotva však ten služebník vyšel, potkal jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu byl dlužen sto denárů; chytil ho za krk a křičel: 'Zaplat' mi, co jsi dlužen!' Jeho spoluslužebník mu padl k nohám a prosil ho: 'Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to!' On však nechtěl, ale šel a dal ho do vězení, dokud nezaplatí dluh. Když jeho spoluslužebníci viděli, co se přihodilo, velice se zarmoutili; šli a oznámili svému pánu všechno, co se stalo. Tu ho pán zavolal a řekl mu: 'Služebníku zby, celý tvůj dluh jsem ti odpustil, když jsi mě prosil; neměl ses také ty smilovat nad svým spoluslužebníkem, jako jsem se já smiloval nad tebou?' A rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. - Tak bude jednat s vámi můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru."

Přečtené podobenství je nám dobře známé a pravděpodobně jste už na tento text slyšeli i nějaké to kázání. Zpravidla se v takovém kázání zdůrazňuje to veliké odpuštění, kterého se dostalo nemilosrdnému služebníkovi. Zdůrazňuje se ten nepředstavitelně obrovský rozdíl mezi dluhem, který měl služebník u krále a drobným dluhem, který služebníkovi dlužil jeho spoluslužebník. Je to šest milionů oproti jedné stokoruně. Možná právě ten obrovský nepoměr způsobuje, že nejsme schopni si ho ani představit, dokonce si ho ani uvědomit. Myšlenka obrovského odpuštění je jistě ústředním motivem tohoto podobenství. Ale zpravidla se kazatel vyčerpá zdůrazněním toho ústředního motivu, ale na samý závěr celého podobenství mu zpravidla dojde dech. Právě proto mě tentokrát zaujaly zejména poslední dva verše, na které se už moc nekáže. Čteme tam: „A rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. – Tak bude jednat s vámi můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru.“ To znamená: Ten milující odpouštějící Bůh a Otec bude s námi jednat jako onen král. Dovedeme si to představit? A tady najednou to podobenství začíná fungovat trochu jinak. Začínáme se bouřit a říkáme: „Pane Bože, pro pouhou stokorunu bys byl schopen mě zavrhnout? Vždyť je to jen takový malý hříšek. Vždyť jsi mi už odpustil mnohem větší hříchy. A to, že já jsem neodpustil svému dlužníkovi pouhou stovku, to nejsi schopen přejít?“ Takto někdy uvažujeme, když přemýšlíme o Pánu Bohu. Jak to, že moje velké hříchy je Bůh schopen odpustit, ale zavrhne mě pro takovou maličkost? A utěšujeme se: Však Pán Bůh nakonec tu hrozbu stejně nesplní. To mu jeho milosrdné srdce nedá, aby mě pro takovou drobnost nadobro odsoudil.

Ovšem takové uvažování jaksi opomíjí fakt, že přesně totéž očekával i Král. Že služebník, který zažije obrovskou milost, bude schopen přejít maličký dluh svého spoluslužebníka a vůbec se jím ani nezabývat. Že takovou stokorunu zcela samozřejmě kolegovi odpustí, když ví, kolik bylo odpuštěno jemu samotnému. Ale když my takto nejednáme, jak můžeme chtít, aby takto jednal spravedlivý Bůh? Z tohoto důvodu potřebujeme vždy znovu vyslovovat modlitbu Páně a neustále se modlit „odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům“. To slovo „jakož“ je tu užito ve smyslu „vždyť“. Vždyť i my odpouštíme druhým, tak odpusť, Bože, i ty nám. Dovoláme se u Boha odpuštění na základě toho, že i my přece dovedeme druhým odpustit.

No jo, ale co když to nedovedeme? Co když ze srdce neodpustíme každý svému bratru? Ježíšova odpověď v evangeliu však nedává na výběr: Král ho dal do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. Tak bude jednat s vámi můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru. – Trčí to tam jako osten, jehož ostří nemohu v kázání nijak otupit.

Když celé to podobenství poněkud zobecníme, tak v něm vlastně nejde o žádné kupecké počty, kdo komu co dluží a kolik. Jde o ještě hlubší myšlenku, než je samotné odpuštění. Jde o to, že ta králova milost služebníka nijak nepoznamenala, nijak nezměnila.

Co to znamená v našem životě? Znamená to, že skutečně přijatá Boží milost se pozná podle toho, že jsme najednou jiní a jednáme jinak. Naše změna je ukazatelem toho, zda jsme Boží milost skutečně přijali. Pokud není v našem životě patrná změna, pak sice žijeme z Boží milosti, ale tato milost je nám lhostejná, nechápeme její dosah a cenu, nevážíme si jí. Víme o ní, byla nám zvěstována, jsme o ní poučeni, ale fakticky jsme ji nepřijali. Pak to ovšem vypadá, že děláme všechno pro to, abychom se jako ten služebník znovu dostali do vězení. Ono vězení je totiž jen logickým důsledkem našeho neproměněného života. Života v neodpuštění, v lakomství, závisti, nelásce, života bez soucitu a milosrdenství. Takový život sám je vězením a nikoliv svobodou. Je to život, kdy nás stále někde v hloubi mysli straší náš velký dluh a naše svědomí nás z něj obviňuje. To je smysl oné závěrečné věty podobenství: „Rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec.“ Tzn. vydá nás napospas naší nesvobodě. Znamená to být vězněm svého špatného svědomí. Skutečně přijatá milost nás naopak osvobozuje od neustálého obviňování z toho, že jsme dosud Bohu nesplátili všechn svůj dluh. Přijatá milost znamená přestat počítat, kolik toho Bohu dlužíme a kolik toho kdo dluží nám. Přijatá milost znamená změnu myšlení a jednání. V křesťanské svobodě už neplatí kupecké počty „má dáti, dal“, a uvažování typu „musíš, nesmíš“ nebo „je dovoleno a je zakázáno“. V křesťanské svobodě už nejsem pod zákonem, říká apoštol Pavel, ale pod milostí. Jsem svoboden od uvažování typu „oko za oko, zub za zub“. V křesťanské svobodě mohu milosrdenstvím plýtvat podobně jako Bůh. Mohu si dovolit odpouštět, mohu si dovolit jednat jinak, než jak mi velí moje lidská přirozenost.

Ježíš říká: „Komu se málo odpouští, málo miluje.“ Služebník z Ježíšova podobenství málo miloval, protože nepochopil, jak velký dluh mu byl odpuštěn. I my málo milujeme, protože si nepřipouštíme, jak obrovský je náš vlastní dluh. Boží milost tím pádem plně nepřijímáme. A tak jediná cesta, jak opustit vězení, do něhož nás uvrhlo naše vlastní svědomí, jediná cesta, jak žít skutečně z milosti a v křesťanské svobodě, je přijmout Boží milost, nechat se jí proměnit, ze srdce odpustit každý svému bratru a svým odpuštěním měnit zem.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tvá slova pronikají do samého středu naší duše a odkrývají naše bolavá místa. Prosíme, pomoz nám odvážně zvládnout i těžké věci, na které si sami netroufáme. Věříme v Boží moc a pomoc.*

Přímluvná modlitba: *Pane, nikdo a nic na tomto světě nedovede rozplést předivo vztahů, komu co kdo za co dluží a kdo je čím vinen. Jen síla odpuštění a milosti dovede rozmotat naše zamotané vztahy. Prosíme tě, aby tvoje milost přemáhala naši nesmiřitelnost a neodpuštění. Pane, ty nepřicházíš jako soudce, ale jako spasitel. Prosíme za země, státy a vlády, za rodiny, domácnosti i jednotlivce, kteří zabředli do sporů, křivd a nespravedlností, z nichž nevidí východisko. Vysvobod' jednotlivce i národy z jejich bojůvek, bojů a válek, kterými si vzájemně ubližují. Prosíme tě, Pane, za ty, kteří vždy obviňují všechny okolo sebe, ale prosíme i za ty, kteří hledají vinu vždy jen u sebe a trápí se tím. Modlíme se za ty, kterým druzí nedovedou odpustit. Prosíme za ty, kteří si stále pamatují, co jim kdo udělal zlého a nedovedou se od toho oprostít. Osvobod' je z pocitů ukřivděnosti. Pane, dej sílu a odvahu těm, kteří nedovedou prosit za odpuštění. Pane, pomoz těm, kteří nedovedou odpustit ani sami sobě. Amen.*